

O kanálech a tyči na šaty

Před časem jsem si před domem omývala na autě skla a světla a když jsem chtěla vylít vodu do kanálu, zjistila jsem, že na ulici žádný není. A nejen v naší ulici, ale i ve vedlejší, najednou nikde nevidím ty hranaté otvory s mřížkou, které byly ve městě mého dětství tak důležité.

V předjaří každý kanál nasával ze všech sil dokořán otevřenými ústy ledovou vodu z tajícího sněhu, a jako opilec se nemůže odtrhnout od flašky, tak kanály pily běžící špinavou vodu – vždycky nejdřív zurčela pod černavou ledovou krustou u chodníku, dokud nevysály všechny špinavé závěje z celého města.

Pak byly také kanály důležité na odhazování dřivek od nanuků a obalů od žvýkaček Pedro, ty od Donaldů se schovávaly dlouho po kapsách, protože vzácně voněly, a taky ohryzků od jablek. Vůbec jsme se tam snažili zakopnout všechno možné, co leželo na zemi, kamínky, vajgly, papírky, chodili jsme pod chodníkem, při kraji silnice. Ale bývalo toho málo, jen co stačil nafoukat vítr během dne a zahodit pár nevychovců, protože chodníkům a krajům silnice vládla pevnou rukou a svým březovým koštětem baba Morová.

Já vlastně nevím, jestli se tak jmenovala doopravdy, byla to drobounká cikánská pramáti, v květovaných silonových sukních, přes seschlou hrud' měla zavázaný veliký šátek, do červena, s květy, a na hlavě další barevný šátek. Vždycky čistá, ve světlé halence, vždycky nahrbená, opřená do velikého dvoukoláku. Na tom měla naloženou odřenou lopatu a další pometlo, velkou tmavou tašku s dlouhými uchy a stočený kus nějakého hadru, a hlavně všechny odpadky našeho města. Kolébala se ulicí se svým vozíkem, křehká, ale s pevnou rukou a myslí, nadávala na celý svět, takovou česko-cikánskou řečí mluvila, a když se jí děti posmívaly, hrozila na ně koštětem a sevřenou pěstí. Nejvíc ale měla pifku na svého vnuka, byl to tlustý cikán v bílé košili, denně procházel korzem, které baba Morová čistila, vždy ruce za zády. Nikdy nepracoval, pan Šidélko, říkávalo se, že ho živí jeho děti, nějak jsem si to jako malá nedovedla představit, jak ho jeho malá cikánata s nudlí u nosu a bez obalu na Slabikáři krmí, a čím ho vlastně krmí, že je tak tlustý.

A baba Morová si to asi taky neuměla představit, nebo naopak uměla a pranic se jí to nelíbilo, vždycky mu plivla pod nohy a vířila prach koštětem, na jeho bílou košili chtěla to svinstvo namést, takové bylo její pohrdání potomkem, který si jen tak bez práce sněhobíle krácel

světem.

To korzo, hlavní třída, vedla z náměstí až skoro k nádraží, po obou stranách obchody, pozůstatky jiných časů, často původně rozlehlé, jako třeba Bařův dům, teď využívaný k prodeji jen v přízemí; v patrech bylo vidět za sklem naskládaný starý nábytek a zmar. Tahle hlavní třída končila zvláště, v místech, kde se z ní odpojila krátká ulice k nádraží. Sama hlavní vlastně pokračovala dál, rovně, kolem parku a protější zahrady policejní stanice, kolem uhelných skladů a přes šraňky, pomalu se z ní stávala hlavní ulice připojené vesnice, ale jako městské korzo končila právě na tom rozcestí, u odchodu s oděvy.

Byl to nejkrásnější obchod ve městě, s obrovskými výlohami. Vlevo od vchodu byly figuríny krásně oblečených a načesaných dam s dětmi a vpravo byli muži, a sem tam i rodinka, vždycky správně ustrojená, v zimě v šálách a čepicích, a v létě mívali pánové rozhalenky a dámy přes ruku síťovku s ručníkem a plavkami.

Když jste vešli dovnitř, zavonělo to na vás naolejovaným dřevem, to z podlahy a širokého schodiště do patra. Dole bylo pánské oddělení, a taky dětské, stejně jako u holiče v půlce korza to bylo takhle spojené, v řadách a patrech tam visely tmavé obleky, dole pak na stojanech barevné dětské šatečky, a v prosklených oblých vitrínách rozlehlé prodejny byly vystavené košile a vázanky.

Schody vždycky přátelsky zavrzaly, a když jsem šla nahoru, hladila jsem skrze příčky zábradlí dřevěnou skluzavku na zboží. To byla nádherná věc! Nahoře, když paní prodavačka dala vybrané zboží do velikého papírového sáčku a přidala účtenku, poslala to všechno skluzavkou dolů, k pokladně, kde jiná paní prodavačka vyndala ze sáčku zboží a všechno překontrolovala a pak natukala příslušnou částku na velikou pokladnu, černostříbrná byla a při otevření kouzelně zvonila, jako se zvonívá v divadle než začne pohádka. Vždycky jsem utíkala dolů po schodech vedle jedoucího sáčku a ani ve snu by mě nenapadlo něco tak hříšného, jako chtít se také svézt, i když jinak mi nebylo žádné uličnictví zatěžko.

Nahoře byly také ty krásné prosklené vitríny a v nich šatové zástěry s kytičkami, ošklivé, obyčejné, ale elegantně naaranžované. A podél stěn ve dvou řadách visely šaty, musely být také socialisticky stejnavé, ošklivé a z hrozných látek, ale vypadaly na těch tyčích moc vábně, a když některá z nakupujících dam ukázala na nějaký kousek v horní řadě, paní prodavačka vzala takovou dlouhou tyč s háčkem a na ten háček ulovila ramínko a takovým pлавným pohybem ho sundávala dolů, že každé šaty se vznášely vzduchem něžně jako motýl. A pak je rozložila přes

ten prosklený pult a za chvíli vedle přistál další motýl, mohla jsem na tom oči nechat, celá ponořená v té dřevěné a textilní vůni, tiskla jsem se ke stěně a tvářila se, že patřím ke všem nakupujícím, jen aby mě tam nechali.

Když jsem si teď nově zařizovala ložnici, pořídila jsem si skříň, kde jsou tyče na ramínka ve dvou řadách nad sebou, k tomu jsem si koupila tu sundávací tyč s háčkem. A už jsem se těšila, že také obratně podeberu ramínko a ladně ho sundám dolů. Ale kdepak. Ta moje tyč s háčkem je mnohem menší, kratší, a horní tyč s ramínky je nízko, vlastně na ni na špičkách nohou dosáhnou jen tak rukou. A není tady takový prostor. A ta vůně.

Asi proto se mi ty šaty ani jednou nesnesly dolů jako motýl. Asi proto.

(Zvířetník na Neviditelném psu, 29.3.2007)

http://neviditelnypes.lidovky.cz/clovecin-y-blues-ukrizovaneho-mesta-db4-/p_zviretnik.asp?c=A070327_220111_p_zviretnik_dru